

TISKOVÁ ZPRÁVA
14. listopadu 2023

Dětské skupiny v ČR versus v dalších evropských zemích. V čem zaostáváme a jaké jsou nejnovější trendy?

Téměř 90 % českých žen s dětmi si přeje flexibilní úvazek. 54 % žen se po rodičovské nevrací do svého původního zaměstnání ze strachu, že už pro něj nejsou relevantní. 74 % žen na mateřské by si přálo mít přehled o aktuálním dění ve firmě, kde pracovaly. Splnit tato přání a vyvrátit obavy jim mohou dětské skupiny, jejichž obliba v Česku roste, neboť rodičům dávají možnost skloubit práci s péčí o děti.

„Za 9 let fungování si dětské skupiny získaly pevné místo v systému předškolní péče. Jsou zárukou profesionálního zázemí pro děti již od jednoho roku a v některých případech až do jejich nástupu na základní školu. I proto je potřeba je podporovat a vytvářet podmínky pro jejich vznik a profesionální fungování,“ myslí si **Daniela Celerýnová**, zakladatelka platformy *Vše pro dětské skupiny a Asociace provozovatelů dětských skupin*, a dodává: „Aktivně podporujeme kvalitu předškolního vzdělávání, protože to, jak se cítí naše děti v tomto křehkém období, je klíčové pro jejich další vývoj.“

Dle výzkumu realizovaného RILSA a finančně podpořeného UNICEF pro potřeby MPSV bylo zmapováno fungování dětských skupin a služeb mateřských a rodinných center. **Jak tedy vypadá předškolní vzdělávání v ČR a v ostatních zemích EU?**

- **5 % českých dětí mladších tří let nastupuje do předškolních zařízení. Nejméně ze všech zemí EU.**

V zemích Evropské unie je v porovnání s Českou republikou běžnější nástup do zařízení nerodinné péče v mladším věku. Důvodem je nejen nastavení rodinné politiky a potřeba či přání vrátit se na trh práce, ale rodinami jsou reflektovány i výhody této péče pro děti. Podle statistiky Eurostatu je nejvyšší docházka dětí mladších tří let do zařízení péče o děti v zemích západní a severní Evropy. Např. v **Nizozemí** se to týká tří čtvrtin dětí (**74 %**), ve **Švédsku** a ve **Francii** více než poloviny dětí (**56 %**). Česká republika je v tomto ohledu až na konci s **5 %**. V zemích jako je **Island, Španělsko, Francie, Belgie, Švédsko a Slovinsko**, navštěvuje **95 %** dětí ve věku mezi **3 až 7 lety** formální pečovatelská zařízení alespoň hodinu týdně. Na opačném konci statistik je Dánsko s Německem, kde kritérium splňuje méně než polovina dětí.

V **České republice** zůstávají děti v dětské skupině nejčastěji **od 2 do 3 let (63 %)**. Ve věku od **1 do 2 let** je to **24 %**. **10 %** tvoří děti mezi **3. a 4. narozeninami** a pouze **1 %** pak **starší děti nad 4 roky**.

Jen pro srovnání, např. ve Švédsku je předškolní péče dostupná všem dětem od 1 roku do doby než začnou navštěvovat základní školu ve věku 7 let. Dříve byly služby péče o děti nabízeny pouze městy nebo obcemi, ale dnes je zajišťují také kooperativní (malé jednotřídky do 15 dětí vedené za pomoci rodičů) nebo privátní podniky. Zhruba 30 % služeb pro předškolní děti je provozováno soukromníky. Předškolní zařízení navštěvuje ve Švédsku 90 % dětí. Poplatky, které platí rodiče dětí, pokrývají zhruba jednu desetinu těchto nákladů, zatímco zbytek je placen z daní. Poplatky v privátních zařízeních jsou stejné jako v těch městských, protože všichni dostávají stejné státní příspěvky.

- **V řadě evropských zemí je předškolní vzdělávání nepovinné.**

Ve všech vybraných evropských zemích je předškolní vzdělávání bezplatné (kromě soukromých předškolních zařízení) a ve většině nepovinné. Jako povinnou chápou předškolní docházku v Dánsku (předškolní třídy), Lucembursku (od 4 do 6 let), Nizozemí (integrovaná předškolní výchova do základních škol), v některých oblastech Řecka (poslední ročník MŠ) a ve Švédsku (povinnost pro všechny 6leté děti). Předškolní zařízení (nejčastěji mateřské školy) jsou většinou samostatnými institucemi. V Belgii, Irsku a Lucembursku jsou předškolní zařízení většinou připojena k základním školám. V Dánsku, Francii, Rakousku, Německu a Velké Británii jsou zřizované při základních školách tzv. předškolní třídy nebo předškolní oddělení, která děti navštěvují za účelem lepší adaptace na školní život a k přípravě dětí na vstup do školy. Předškolní zařízení navštěvují děti od svých 3 let (výjimečně, jako v Belgii a Francii, již od 2 let) do svých 6 let (opět výjimečně, jako ve Finsku a Švédsku až do svých 7 let). S tím souvisí i délka předškolního vzdělávání, kdy tato doba je nejkratší v Řecku (v průměru asi 1,4 roky) a naopak nejdelší je v Dánsku (v průměru 3,6 let), v České republice se délka předškolního vzdělávání pohybuje kolem 3 let.

- **Česká republika má nejdelší rodičovskou dovolenou.**

Ačkoli je v České republice zaměstnanost žen jedna z nejvyšších v Evropě, neplatí to v případě matek majících dítě mladší tří let. Jejich zastoupení na trhu práce a docházka dětí do zařízení nerodinné péče jsou v tomto věku stále velmi nízké. **Souvisí to s tím, že Česká republika má nejdelší rodičovskou v EU, která může trvat až 208 týdnů**, tedy 4 roky. Je ale pak také individuální, jak dlouho se žena rozhodne rodičovskou dovolenou čerpat, a to i z hlediska financí. O to více je ale pro mnoho žen důležité mít možnost volby a využít příležitost umístění dětí do dětských skupin či firemních školek, aby se mohly dříve vrátit zpět do práce.

V dalších evropských zemích, jako jsou Slovensko, Německo, Francie, Maďarsko, Litva a Chorvatsko je rodičovská dovolená maximálně 3 roky (156 týdnů), v ostatních pak výrazně méně. Např. Švédsko (68 týdnů), Polsko (32 týdnů), Finsko, Nizozemí, Itálie a Island (26 týdnů). Nejkratší je pak ve Velké Británii, a to 13 týdnů.

„V rámci EU má Česká republika jeden z nejvyšších rozdílů v míře zaměstnanosti žen a mužů. Zároveň je u nás jeden z nejvyšších podílů ekonomicky neaktivních žen z důvodu pečovatelských povinností. To má na rodiny nemalé finanční a sociologické dopady,“ říká **Daniela Celerynová**, zakladatelka platformy *Vše pro dětské skupiny* a zakladatelka Asociace provozovatelů dětských skupin.

- **Každá druhá matka v ČR si přeje spojit práci a péči o dítě.**

Z letošního průzkumu Mumdo a společnosti Deloitte vyplynulo, že **76 % žen na rodičovské dovolené má zájem o zkrácené úvazky** a pouhé 3 % z nich chtějí být s dětmi doma po dobu 3 nebo 4 let. Na trhu práce však podmínky pro tyto ženy chybí. Podle **Jany Skalkové**, vedoucí poradního týmu ministra práce a sociálních věcí Mariána Jurečky, je nutné zajistit těmto matkám kvalitní péči o děti a přizpůsobit pracovní úvazky. V tom jsme ale stále pozadu.

- **Firemní školky a příspěvky na školkovné jako nejžádanější benefity pro zaměstnance.**

Bezmála **80 % českých rodičů připouští ochotu vrátit se dříve do práce z rodičovské dovolené** v případě, že by jejich zaměstnavatel zaručil péči o dítě v rámci firemní školky nebo dětské skupiny. Firemní mateřské školky a skupiny umožňují rodičům i postupný návrat do práce. Mohou začít s částečným úvazkem a postupně navyšovat pracovní hodiny, zatímco jejich dítě je v bezpečném prostředí nedaleko nich. Vítaným benefitem může být pak také firemní podpora formou příspěvku na školkovné.

Pro téměř 14 % rodičů je nabídka firemní školky nebo firemní dětské skupiny zcela zásadní benefit. Za důležitou, ale nikoliv nezbytnou ji považuje 27 % dotázaných. Další 47 % ji pak označilo za zajímavý benefit. Vyplyvá to z výzkumu, který realizovala poradenská skupina Moore Czech Republic.

- **Posiluje poptávka po dětských skupinách v regionech a obcích.**

Na začátku roku 2023 nabízely dětské skupiny evidované MPSV přibližně 22 tisíc míst. (Pozn.: Dětské skupiny je možné zakládat podle zákona od roku 2014, přičemž více než polovina dětských skupin byla evidována MPSV v období let 2014 až 2018 a téměř 100 zařízení, tj. zhruba každé páté, bylo založeno až v roce 2022, tedy po novele zákona.) Nejvíce dětských skupin pak bylo evidováno MPSV v **Hl. m. Praze (17 %)**, ve **Středočeském (17 %)** a **Jihomoravském kraji (14,9 %)**. Nejméně dětských skupin bylo registrováno v **Karlovarském kraji (0,9 %)**, který je však zároveň nejméně lidnatým krajem i krajem s nejnižším počtem rodin s předškolními dětmi.

Dle výzkumu RILSA ale poptávka po dětských skupinách v krajích roste, což je vidět i na zastupitelnosti dětských skupin ve všech čtrnácti krajích. Navíc se ukazuje také jejich **významný přínos, kdy mohou tato zařízení rovněž snižovat odliv mladých rodin z malých obcí do větších měst.** Dětské skupiny tak znamenají řešení nedostupnosti předškolní péče jak ve velkých městech, tak i v malých obcích, které

nemají mateřskou školu. Hlavní výhodou pro rodiče je tu flexibilní docházka, a především delší provozní doba, která pokryje dobu pracovní. **Dětské skupiny navíc mohou přijímat děti v průběhu celého roku.** Naprostá většina dětských skupin poskytuje své služby i během letních prázdnin, a to ve více méně stejném rozsahu jako v průběhu školního roku (86 %).

„Přínos vlastních dětských skupin je pro místní komunitu nezpochybnitelný. Podpoří stěhování mladých rodin do menších měst, tmelí všechny jejich obyvatele a obecně zkvalitňuje místní život. Skvěle v tomto smyslu funguje také propojování dětských skupin se starousedlíky nebo domovy seniorů,“ říká **Jan Papajanovský**, starosta obce Česká Kamenice na Děčínsku, která aktuálně vlastní obecní dětskou skupinu zakládá.

- **MPSV vyčlenilo přes 3 miliardy korun na podporu dětských skupin a další související aktivity.**

Ministerstvo práce a sociálních věcí letos v březnu vyhlásilo novou výzvu, která byla určena na podporu dětských skupin. Žádosti měli možnost podávat provozovatelé průběžně až do konce září (alokace však byla vyčerpána během jednoho dne) ve všech regionech a na výzvu bylo vyčleněno 300 milionů korun určených především na vytvoření kapacit nových dětských skupin a první rok jejich provozu. Zároveň se plánuje vyhlášení výzvy v rámci Národního plánu obnovy (NPO), na kterou bude vyčleněno 1,7 miliardy korun, která má za cíl pomoci obcím při budování infrastruktury pro nové dětské skupiny.

„V České republice je dnes 1800 dětských skupin a počítáme s tím, že do roku 2030 přibude v dětských skupinách třicet tisíc nových míst,“ uvedla **Jana Skalková**, šéfredakyně ministryně práce a sociálních věcí **Mariana Jurečky**.

V současné situaci výrazného deficitu předškolních zařízení proto vydala strana KDU-ČSL nové programové prohlášení v oblasti pro výchovu a vzdělávání, ve kterém podpořila možnosti flexibilních forem péče o děti v dětských skupinách či individuální péči (chůva, au pair). A současně podpořila zřizovatele v jejich úsilí o navýšení nových kapacit mateřských škol a dalších flexibilních forem předškolního vzdělávání, jako jsou firemní nebo univerzitní mateřské školy a mateřská centra.

„Podpora rodin s nejmenšími dětmi patří k hlavním prioritám MPSV. Naším cílem je co nejvíce pomoci rodičům ve sladování rodinného a pracovního života. Chceme při návratu na pracovní trh podpořit rodiče, zejména maminky. Nechceme, aby byli limitováni tím, že pro jejich dítě třeba nenajdou místo ve školce,“ řekl ministr práce a sociálních věcí **Marian Jurečka** (KDU-ČSL).

Zdroj: Data pochází z rozsáhlého výzkumu realizovaného RILSA a finančně podpořeného UNICEF pro potřeby MPSV, kdy bylo zmapováno fungování dětských skupin a služeb mateřských a rodinných center.

Kontakt pro více informací:

Lucie Pavlásková, e-mail: lucie.pavlaskova@impact.cz, tel.: 775 755 066

VŠE PRO DĚTSKÉ SKUPINY

„První dětskou skupinu jsem založila v roce 2015 v Domažlicích a postupně začaly přibývat další,“ říká vystudovaná pedagožka Daniela Celerýnová, zakladatelka platformy VŠE PRO DĚTSKÉ SKUPINY a zároveň zakladatelka a předsedkyně Asociace provozovatelů dětských skupin.

Od té doby počet zájemců o kvalitní předškolní zařízení neustále roste a VŠE PRO DĚTSKÉ SKUPINY se dnes **ve vlastních dětských skupinách stará o 162 dětí, zaměstnává 64 chův a pomáhá 324 rodičům skloubit práci s rodinou.**

Platforma VŠE PRO DĚTSKÉ SKUPINY je také akreditovanou vzdělávací institucí u MŠMT. Nabízí vzdělávací kurzy (prezenčně i online) pro pedagogy a pečující osoby, záznamy z webinářů i zkoušky z profesní kvalifikace Chůva pro děti v dětské skupině. **“Od doby našeho vzniku jsme stáli při vzniku bezmála 400 nových dětských skupin, získali miliony na jejich provoz, od roku 2021 jsme rekvalifikovali více než 200 chův a proškolili přes 2 000 pečujících osob,“** říká Barbora Kuželová, manažerka projektu Vše pro dětské skupiny.

Platforma VŠE PRO DĚTSKÉ SKUPINY je profesionálním partnerem pro zájemce o založení vlastní dětské skupiny, pomáhá se zajištěním financování, stavebním projektem a získáním oprávnění pro poskytování služby, zavedením provozu a to jak po administrativní stránce, tak i po stránce kvalitní práce s dětmi od jednoho roku. Stávajícím provozovatelům dětských skupin pak platforma poskytuje komplexní podporu celkového provozu, tedy **legislativní, finanční, právní, účetní nebo vzdělávací služby** a současně je také **pravidelně informuje o aktuálních novinkách v těchto oblastech.** Díky ní tu tak vznikla silná a stabilní síť provozovatelů dětských skupin, která se neustále vyvíjí a je schopna reagovat na aktuální stav ve společnosti.

www.vseprodetskeskupiny.cz

Web: www.vseprodetskeskupiny.cz a <https://mojedetskaskupina.cz/>

Facebook: <https://www.facebook.com/VseProdetskeSkupiny/>

Instagram: https://www.instagram.com/vse_pro_detske_skupiny/